

Gerard Mosterd presenteert Nationale
Opera en Ballet uit Odessa

Carmina Burana

als
interdisciplinair
spektakelstuk

Voor het eerst na de brute Russische inval ruim een jaar geleden, komt een Oekraïens opera- en balletgezelschap naar Nederland. Het staatsensemble van Oekraïne uit Odessa brengt een nieuwe, gedanste uitvoering van het wereldberoemde muziekstuk *Carmina Burana* van Carl Orff. Meer dan 130 musici, dansers en zangers van de Nationale Opera en Ballet van Odessa presenteren een interdisciplinair spektakelstuk in een regie, choreografie en scenografie van Gerard Mosterd.

Tekst
Eric Korsten

Gerard, wat bracht je er toe om dit gezelschap met deze productie hierheen te halen?

‘Als choreograaf is het voor mij de uitdaging om met een gezelschap dat op traditionele en klassieke kunst georiënteerd is, een werk te creëren dat voor hen heel anders voelt en modern van karakter is. Ook wil ik de leden van het gezelschap graag uit hun individuele schelp trekken, en dat ook zichtbaar krijgen op het podium. Daarbij houd ik erg van uitdagende muziek, zoals dit opzwepende stuk van Carl Orff.’

Hoe is Oekraïne op je pad gekomen?

‘Sinds 2016 werk ik samen met mijn Poolse collega Zdzislaw Supierz. Door hem ben ik in Oekraïne rond gaan neuzen. De wilde Oekraïense natuur en de diversiteit van de bevolking, de rijkdom aan culturele expressie en erfgoed zijn inspirerend en indrukwekkend. Oekraïne is een jonge staat met een enorm potentieel, ook op artistiek gebied. Voor mij zijn Oekraïne en Zuidoost-Azië slapende reuzen die aan het ontwaken zijn. Als producent en tournee-organisator heb ik jarenlang gewerkt

in Indonesië en andere Zuidoost Aziatische landen. Daar was op dansgebied geen tot nauwelijks infrastructuur te vinden. Desondanks vond ik daar mijn weg. Oekraïne ligt in die zin daarvan in het verlengde. In Oekraïne ontwaar ik een kruising tussen Azië en Oost-Europa. Voor mij is kunst dé manier om grenzen en barrières te slechten, vooral als de fysieke en culturele afstand tussen landen of volkeren groot is. Overigens bestond in Oekraïne natuurlijk al wel een meer dan honderd jaar oude infrastructuur voor dans. Vanuit Europa gezien ligt Oekraïne wel precies naast de deur. Tijdens mijn opleiding tot danser bij het Koninklijk Conservatorium in Den Haag groeide ik op met een fascinatie voor de Oost-Europese geschiedenis en cultuur. Ik werd er getraind door dansdocenten uit Oost-Europa, en verslond daarvoor Melodiya grammofoonplaten, Slavische literatuur en films. Later kreeg ik de kans om als danser met Oost-Europese balletmeesters en dansers samen te werken als Panov, Lowski, Beriozoff, Kolpakova, Nureyev, Makarova, Baryshnikov, Maximova en Vasiliev. Stuk voor stuk legendarische figuren. Ik was danser, maar ben nu choreograaf, regisseur, impresario én producent.

‘De brute en illegale inval van Poetin grijpt mij enorm aan’

De voorbije twee decennia lag mijn expertise in het maken van voorstellingen en het organiseren van tournees in Europa met gezelschappen uit Zuidoost-Azië. Vóór de pandemie bracht ik jaarlijks tegen de honderd grootschalige opera- en balletproducties naar schouwburgen in Nederland en Vlaanderen. Oekraïne is daar sinds zeven jaren een substantieel onderdeel van.’

Waarom heb je aan de *Carmina Burana* een choreografie toegevoegd?

‘*De Carmina* is een spektakelstuk, bij ‘Odessa’ uitgevoerd door minimaal 130 klassiek geschoolde musici, zangers en dansers. Meestal wordt *Carmina Burana* bijna overal concertant uitgevoerd, maar Orff vond dat zijn werk ook zeer geschikt is voor dans. In Oekraïne ligt het accent vaak op traditie – en precies daar kom ik om de hoek kijken. Met mijn team restylen we traditionele voorstellingen tot moderne producties die passen bij ons hedendaags Europees publiek. In plaats van een dansvoorstelling is het eerder een audiovisuele ervaring, een gesamtwerk volgens de bedoeling van Orff. Het bleek een uitdaging om verschillende disciplines bij elkaar te brengen onder omstandigheden waarbij de taalbarrière slechts de eerste handicap is. Ik heb beeldelementen uit de stad Odessa geïntegreerd, zoals de beroemde Potjomkin-trappen, bekend uit Eisensteins film *Pantserkruiser Potemkin*, enkele meters verwijderd van het theater in Odessa.’

Als danser heb je alle grote podia in de wereld van binnen en buiten gezien, het podium gedeeld met grootheden uit de dans zoals Rudolf Nureyev, Carlos Acosta en Sylvie Guillem. Je hebt eerder gezelschappen van naam naar Nederland gehaald. Wat bezielt je eigenlijk om dit te doen?

‘Ik heb een internationale loopbaan genoten en minimaal duizend voorstellingen gedanst, maar terug in Nederland kan ik mijn draai in de dans mede daarom niet helemaal vinden. Ik heb mezelf opnieuw moeten uitvinden. Ik was sinds mijn jeugd geïnteresseerd in maken, creëren, zoeken naar iets puurs en voor mij betekenisvol en organiseren. Natuurlijk is de huidige situatie in Oekraïne ook voor mij van groot belang. Ik heb een band met het land opgebouwd, en de brute en illegale inval van Poetin grijpt mij enorm aan. Het is zeer uitzonderlijk dat het is gelukt om het ensemble naar Nederland te halen. Door de pandemie en de oorlog is het gezelschap dat internationaal hoog staat aangeschreven, in een lastige situatie beland. Een extra motivatie voor mij is dat ik met deze voorstelling kan overbrengen dat het land een geweldig cultuurverleden heeft. Honderd jaar geleden was Kiev het middelpunt van de avant-gardekunst. Oekraïne heeft invloedrijke kunstenaars voortgebracht: Nijinsky, Lifar, Prokofjev, Malevitsj. Boelgakov, Babel, Gogol’. Misschien draagt deze voorstelling bij tot een interesse voor de invloedrijke culturele positie van dit Europese grensland. •

***Carmina Burana*, Nationale Opera en Ballet van Oekraïne, 9 april t/m 16 april 2023 in Maastricht, Sittard, Amersfoort, Leeuwarden, Alphen aan den Rijn, Gouda en Rotterdam, mtsm.nl -**